

Sygn. akt V KS 38/19

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie J. C.

oskarżonego z art. 219 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 25 września 2019 r.

skargi obrońcy

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w P.

z dnia 11 czerwca 2019 r., sygn. akt XVII Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Ś.

z dnia 12 września 2018 r., sygn. akt II K (...),

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

I. oddalić skargę;

II. obciążyć J. C. kosztami sądowymi postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

J. C. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od 30 października 2017 r. do 8 kwietnia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób

świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych A. T. wykonującego na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 20 października 2017 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

II. w okresie od 30 października 2017 r. do 6 kwietnia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych O.S. wykonującego na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 20 października 2017 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

III. w okresie od 16 listopada 2017 r. do 6 kwietnia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych N.K. wykonującej na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 8 listopada 2017 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

IV. w okresie od 16 listopada 2017 r. do 6 kwietnia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych O. K. wykonującej na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 8 listopada 2017 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

V. w okresie od 18 stycznia 2018 r. do 6 kwietnia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych A.O. wykonującego na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 10 stycznia 2018 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

VI. w okresie od 22 stycznia 2018 r. do 6 lutego 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych F.O. wykonującej na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 12 stycznia 2018 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

VII. w okresie od 23 stycznia 2018 r. do 6 lutego 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych S.M. wykonującej na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 15 stycznia 2018 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

VIII. w okresie od 13 lutego 2018 r. do 6 kwietnia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. prowadząc działalność gospodarczą pod firmą „C.” i będąc z tego tytułu zobowiązanym na podstawie ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego danych osób świadczących pracę na rzecz jego przedsiębiorstwa, nie zgłosił do ubezpieczenia

społecznego, naruszając przepisy w/w ustawy, danych Y.O. wykonującego na rzecz jego przedsiębiorstwa pracę na podstawie umowy zlecenia od dnia 5 lutego 2018 r.,

tj. o przestępstwo z art. 219 k.k.;

IX. w dniu 9 stycznia 2018 r. w miejscowości K., gm. K. oraz na trasie między w/w miejscowością a Ś. nie udzielił pomocy O. K., znajdującej się ze względu na występujący u niej krwotok do pnia mózgu w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, mogąc jej udzielić bez narażenia siebie i innych osób na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, nie zapewniając jej niezwłocznie pomocy medycznej osób lub instytucji do tego powołanych, a nadto przemieszczając pokrzywdzoną z pokoju, w którym się znajdowała do samochodu, umieszczając ją w samochodzie oraz transportując samochodem z miejscowości K. do Ś., naraził pokrzywdzoną na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,

tj. o przestępstwo z art. 162 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 12 września 2018 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w Ś. uznał, że oskarżony J. C. dopuścił się zarzucanych mu czynów w sposób wyżej opisany w punktach od I. do IX., to jest występków z art. 219 k.k. i art. 162 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i na podstawie art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne przeciwko oskarżonemu na okres próby 2 lat; na podstawie art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego nawiązkę w wysokości 10.000 (dziesięć tysięcy) zł, płatną na rzecz pokrzywdzonej O. K.

Apelację od tego orzeczenia, w całości na niekorzyść oskarżonego, wniósł prokurator, zarzucając mający wpływ na treść wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, polegający na uznaniu przez Sąd, iż w niniejszej sprawie spełnione są przesłanki wskazane w art. 66 § 1 k.k. pozwalające na warunkowe umorzenie wobec oskarżonego prowadzonego przeciwko niemu postępowania, podczas gdy prawidłowa ocena winy oskarżonego i stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego oskarżonemu przestępstwa z art. 162 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., winna skutkować uznaniem przez Sąd, iż wina i stopień ten były znaczne, a w konsekwencji, iż brak jest

podstaw do warunkowego umorzenia postępowania wobec oskarżonego. Autor środka odwoławczego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 11 czerwca 2019 r., sygn. akt XVII Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Ś. do ponownego rozpoznania.

Skargę na to orzeczenie wniósł obrońca J. C., zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Ś. z dnia 12 września 2018 r., sygn. akt II K (...), warunkowo umarzającego postępowanie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, podczas gdy brak było podstaw do dokonania odmiennych ustaleń faktycznych przez Sąd drugiej instancji, a w konsekwencji do przyjęcia, że w sprawie zachodzi konieczność uchylenia orzeczenia z uwagi na zakazy płynące z art. 454 k.p.k.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku daje podstawę do uznania, że powodem uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji była odmienna ocena Sądu odwoławczego stopnia społecznej szkodliwości przypisanych oskarżonemu czynów oraz stopnia jego winy. Sąd Okręgowy w P. wyeksponował te okoliczności, które poddawały w wątpliwość tezę Sądu Rejonowego w Ś., dotyczącą spełnienia przesłanek do zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania i w związku z tym uchylił orzeczenie Sądu pierwszej instancji oraz przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Analizując materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazał, że tożsama analiza dokonana przez Sąd pierwszej instancji była powierzchowna, ocena zaś – wybiórcza. Spowodowało to uznanie tak przeprowadzonej oceny za tendencyjną i nieprzekonującą.

Takie postąpienie Sądu odwoławczego, wbrew twierdzeniom skarżącego, należało uznać za prawidłowe. Wszak z treści art. 454 § 1 k.p.k., wynika reguła *ne peius* określająca potrzebę uchylenia zaskarżonego wyroku tylko wtedy, gdy

ocena realiów sprawy dokonana przez sąd odwoławczy doprowadzi ten organ do wniosku, że zachodzi konieczność rozważenia wydania wyroku skazującego, a do takiego rozstrzygnięcia, ze względu na zakaz określony w tym przepisie, sąd drugiej instancji nie jest uprawniony (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r., sygn. akt IV KS 4/18). Opisana sytuacja zaistniała w rozpoznawanej sprawie w sposób nadzwyczaj wyraźny. Sąd Okręgowy w P. wprost stwierdził, iż „właściwa ocena wszystkich okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, że wina oskarżonego i stopień społecznej szkodliwości czynu są znaczne, co wyklucza warunkowe umorzenie postępowania”.

Bardziej jasnego i czytelnego uzasadnienia wyroku uchylającego oczekiwać nie sposób, dlatego Sąd Najwyższy skargę obrońcy oskarżonego oddalił, uznając sformułowany w niej zarzut za oczywiście nietrafny, zaś prezentowane na jego poparcie uzasadnienie za całkowicie polemiczne.

O kosztach sądowych postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi oskarżonego.